

जसिद्: पुरुषो भवेत्; (याक्षिक्तन् or यक्षिक्तन् 'a trifle, a worthless thing'). II *ind.* १ Used (with or without इति) at the beginning of a subordinate sentence in the sense of 'that,' न किल भूते युवाभ्यां यद्यु-
स्मैतैक्तस्तमभिरपि &c. Sak. vi.,
सत्योऽयं जनप्रवादो युत्सप्त्संपदभ-
जुवभातीति Kad.; २ because,
since, व्यावृता यत्प्रस्तेयः युतो
तस्करता स्थिता R. i. 27, or
किं शेषस्य भरव्यथा न बुधिं क्षमा-
न क्षिप्येष्य यत् Mud. ii.: (in
this sense it is often followed
by तत् or ततः, Na. xxii.
46.). With a following
अपि it means 'although, notwithstanding,' वकः पंथा यद-
पि भवतः प्रस्तियत्योन्नाशाम् Megh. i. 29. (यद्यर्थम्, यद्यर्थं *ind.*
१ on which account, where-
fore, why, भूयता यदर्थमस्मि
हरिणा भवत्सकाञ्चं प्रेतिः Sak.
vii.; २ since, because, e. g.,
नूने देव न शक्यमनिवर्त्तु यद्यर्थं
यस्मवानेव वित्तानां न लभे. यन्कार-
णम् *ind.* १ on which account,
for which reason; २ because.
वस्कुते *ind.* wherefore, why,
for whom. यद्या *ind.* 'or, or
else, whether,' न चेतिद्याः
करतरो गरीयो यदा जयेम यदिदा-
नो जयेयुः Bg. ii. 6. चस्तस्त्वम्
'to speak the truth, to be
sure, verily', इह...यत्सत्यं
स्वर्गायत इदं गेहम् Mrich. iv.)
COMP.—भविष्य *m.* a fatalist.

ब्रह्म *ind.* १ When, whenever,
Na. xxii. 55; २ since,
whereas, if, पञ्चैव यदा
करीरविद्यपे दोषो वसन्तस्य किम्
Bhartr. ii. 93.

बदि *ind.* १ If, in case that,
अमोच्यमध्यं यदि मन्यसे प्रभो R.
iii. 65; २ whether, विचार्यानां
यदि काचिदापत्तमन्वा तस्य भार्यामु-
स्यात् Sak. vi., K. S. v. 44; ३ provided that, when; ४
perhaps, perchance, पूर्वं स्थृ-

यदि किन भवेदंगमं भिस्तर्ति
Megh. ii. 44. (यदि is gene-
rally followed by तस्मि or
तथापि, or sometimes even by
अत्र, किमत्र चित्रं यदि विजापे
शाशांकलेखावनुपर्वते Sak. iii.)
यथापि 'although', Sis. xvi.
82; यदिवा 'or', निदन्तं नीति-
निपुणा यदिवा स्तुवन्तु Bhartr.
ii. 83.

बहु *m.* Name of an ancient
king. (See App. II).
COMP.—कुलोद्धव, नंदन, श्रेष्ठ
m. an epithet of Krishna.

यदृच्छा *f.* १ Self-will, inde-
pendence; २ accident,
chance; (in this sense gene-
rally used in the instrumen-
tal singular, वसिष्ठपूर्वज्य यद-
च्छयाऽपाता भूतप्रभावा दद्योऽथ
नन्दिनी R. iii. 40, यदृच्छया
त्वं सकृदप्यवंधयोः पथि स्थिता
सुन्दरि यस्य नन्त्रयोः Vikr. i.).
COMP.—अभिज्ञ *m.* a volun-
tary or self-offered witness.
—तस्मि *ind.* by accident.—संवाद
m. accidental or spontaneous
conversation.

यन्त्र *m.* १ A governor, a ruler,
a manager; २ a driver,
a charioteer, अथ यन्तरामादिरय
भूयान्विभाषयेति सः R. i. 54;
३ an elephant-driver.

यंत्र *vt.* १, 10. U (*pp.*
यंत्रित; *pres.* यंत्रिति ने, यं-
त्रयति ते) To restrain, to
bind, to confine, शापयंत्रितपौ-
लस्त्यबलात्कारकप्रभैः R. x.
47. WITH नि- to restrain
to chain. सम्म—to stop, to
check, संयन्त्रितो मया रथः Sak.
vii.

यंत्र *n.* १ A prop, a support,
गृहयंत्रपताकाभीरपौरादर्शनिर्मिता K.
S. vi. 41; २ a fetter,
a cord, a fastening; ३ any
instrument or machine, a
contrivance, हिलयंत्रविधानं च
व्यसनायात्माविक्रयः Yaj. iii.
240; ४ a surgical instru-

ment, especially any blunt
instrument (*op.* to शप्त) ;
५ a lock, a bolt; ६ re-
straint, force; ७ an amulet,
a mystical diagram used as
a charm. COMP.—उपल *m.*
n. a mill-stone, a mill-
कारडिका *f.* a kind of magic-
al basket.—कर्मकृत *m.* an
artizan.—गृह *n.* an oil-mill,
a manufactory. —चेटित *n.*
any magical operation.—नाल
n. a mechanical pipe or
tube.—शुक्र *m.*, पुत्रिका *f.* a
mechanical doll, a puppet
fitted with any contrivance
to move the limbs.—प्रवाह *m.*
a machine for watering.—
मार्ग *m.* an aqueduct, a can-
al.—शर *m.* a missile shot
off by machinery.

यंत्रक I *m.* One acquainted
with machinery. II *n.* १ A
bandage (in medicine); २
a turner's lathe.

यंत्रण *n.* १ Restriction, re-
straint. यंत्रणा *f.* यंत्रणा मान-
शिरे मनोशामच्योद्योलनि विलो-
चनानि R. vii. 23, K. S. vii.
75.; २ fastening, निविडपीनकु-
चदययंत्रणा तमपराध्मधात्र प्रतिब-
धती Na. iv. 10; ३ constraint,
pain, anguish, अलमलमु-
पचारयंत्रणा Mal.v.; ४ guard-
ing, protecting; (only *n.*
in this sense).

यंत्रणी *f.* A wife's younger
यंत्रिणी *f.* sister.

यंत्रिन् *m.* १ A horse furnish-
ed with harness or trappings;
२ a tormenter; ३ one
having an amulet.

यम *vt.* १. P (*pp.* यत्; *pres.*
यच्छति; *desid.* यत्यंसति) १
To restrain, to curb, to sup-
press. यच्छेद्वाङ्मनसी प्राज्ञः S. Bh.
i.; २ to cut, to pare. WITH
आ- १ to stop, to restrain,
बाणमुयतमा यंसीदिक्षवाकुरुनन्दनः
Bt. vi. 119; २ to sup-